

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра німецької філології

Силабус навчальної дисципліни

ТЕОРЕТИЧНА ГРАМАТИКА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма
«Німецька мова і література, англійська мова»

Спеціальність
035 Філологія

Спеціалізація
035.043 Германські мови та літератури
(переклад включно) (перша – німецька)

Галузь знань
03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 27 серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ - 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Теоретична граматики
Викладач (-і)	Венгринович Андрій Антонович
Контактний телефон викладача	0506641596
Е-mail викладача	andrii.venhrynovych@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	https://knf.pnu.edu.ua/hrafik-konsultatsij/
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Курс «Теоретична граматики» має на меті сприяти розумінню студентами закономірностей граматичної будови німецької мови, підвищити мовну компетенцію і загальну мовну культуру майбутніх фахівців, спонукати студентів до наукових досліджень у галузі граматики німецької мови. Основним завданням теоретичного курсу є опис граматичної системи сучасної німецької мови та її підсистем.</p> <p>Зміст дисципліни охоплює основні граматичні концепції і теорії німецької мови, специфіку фахової термінології, аналіз сучасних поглядів на дискусійні мовознавчі проблеми (критерії виокремлення частин мови, статус дієслів модальності та напівмодальних дієслів, семантична та синтаксична конгруентність). Зазначений курс спрямовано на розвиток здатності студентів самостійно набувати і удосконалювати знання та вміння через пошук, читання і реферування німецькомовної наукової літератури.</p> <p>Методи навчання: інтерактивна лекція, дискусії, групова робота, індивідуальна робота, самостійна робота.</p> <p>Методи контролю: індивідуальне опитування, тестування, письмова робота.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Дисципліна має на <u>меті</u> забезпечити студентів знаннями теорії німецької мови і необхідним мінімумом німецькомовної фахової термінології для подальшого викладання німецької мови і проведення наукових досліджень.</p> <p>Основні <u>цілі</u> навчальної дисципліни: аналізувати основні наукові досягнення лінгвістичних досліджень, застосовувати їх під час опрацювання мовознавчих проблем; систематизувати матеріал про граматичний устрій та словниковий склад німецької мови; самостійно опрацьовувати й аналізувати наукову інформацію з граматичних досліджень мови та знаходити в ній елементи, необхідні для впровадження у подальшу викладацьку практику.</p>	
4. Програмні компетентності	
<p><u>Інтегральна компетентність:</u> Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p><u>Загальні компетентності:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. 	

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Здатність спілкуватися іноземною мовою. ✓ Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. <p><u>Фахові компетентності:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ. ✓ Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні. ✓ Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється). ✓ Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.
---

5. Програмні результати навчання

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації. ✓ Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів. ✓ Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють. ✓ Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності. ✓ Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.
--

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття	10
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова / вибіркова
7	035 Філологія	4	О

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	лекції	заняття	сам. роб.
Thema 1. Allgemeine Fragen der theoretischen Grammatik des Deutschen. Hauptzüge des deutschen Sprachbaus. Die Grammatik als Wissenschaft über den grammatischen Bau einer Sprache. Gliederung der Grammatik in der modernen Sprachwissenschaft. Die grammatischen Bedeutungen, Formen und Kategorien. Das grammatisch-lexikalische Feld	2	1	10
Thema 2. Gegenstand und Aufgaben der Morphologie. Stellung der Morphologie zu den anderen Teilgebieten der Sprachwissenschaft. Die morphologische Struktur	4	1	10

des Wortes. Einfache und komplizierte morphologische Formen. Die innere Flexion beim deutschen Verb. Die analytischen Formen im deutschen Sprachbau			
Thema 3. Die Wortklassen. Das Problem der „Redeteile“. Die Kriterien der Aussonderung der Wortarten. Syntaktische Funktionen und Fügungswerte der Wortarten	2	2	5
Thema 4. Das Substantiv. Das Wesen des Substantivs. Die grammatischen Kategorien des Substantivs. Das grammatische Geschlecht. Die Kategorie der Bestimmtheit / Unbestimmtheit des Substantivs. Die Kategorie des Kasus. Das Problem des Gemeinschaftskasus. Das Adjektiv. Semantische Klassen und grammatische Kategorien der Adjektive. Syntaktische Funktionen der Adjektive. Pronomen.	2	2	5
Thema 5. Das Verb. Allgemeines. Morphologische Klassen deutscher Verben. Strukturell-semantische Subklassen der Verben. Die Valenz des Verbs. Grammatische Kategorien des Verbs. Die grammatische Bedeutung der Wortformen. Die Kategorie der Person. Die Kategorie des Numerus. Die Kategorie der Zeit. Die Kategorie des Modus. Die Kategorie der Aktionsart. Die Kategorie des Genus verbi.	2	2	5
Thema 6 Der Satz. Das Wesen des Satzes. Das Problem der Satzdefinition. Syntaktische Kategorien und syntaktische Formmittel. Die Satzmodellierung. Die syntaktischen Beziehungen und die Satzglieder. Die strukturellen Satztypen. Logisch-grammatische Satztypen. Die kommunikative Gliederung des Satzes.	2		10
Thema 7. Satzglieder. Die traditionelle Satzgliederung. Die Hauptglieder des Satzes. Die Nebenglieder des Satzes und ihre Abgrenzung. Die Funktionen der Wortfolge im Satz. Die Transformationsanalyse des Satzes. Der Satzbaum.	4	2	5
Thema 8. Texttheorie. Begriff des Textes. Mittel der Satzverflechtung im Text. Begriff des Mikrotextes.	2		10
ЗАГАЛОМ:	20	10	60
7. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника .		

	<p>Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється за курс, становить 100 балів і є сумою балів за виконання практичних завдань, підсумкове тестування, самостійну роботу та бали, отримані під час іспиту. Допуск до іспиту передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів).</p> <p>Студент, який не набрав 25 балів, до іспиту за відомістю №1 не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії студент користується повторним правом отримати допуск на складання іспиту за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань).</p>
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Передбачено одне письмове підсумкове тестування на платформі d-learn.pnu.edu.ua, яке охоплює 50 завдань формату «множинний вибір» (максимальна кількість балів – 10). Правильний варіант відповіді оцінюється в 0,2 бали. виправлений з неправильного на правильний – 0,1 бали. Нерозбірливо написана, невірна відповідь, її відсутність – 0 балів.</p> <p>Зразок завдання тесту: Bestimmen Sie das terminative Verb</p> <p>a) essen b) verschwinden c) schreiben d) schlafen</p>
<p>Семінарські заняття</p>	<p>Оцінюються відвідуваність 5 занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 35 балів розраховується як середнє арифметичне усіх занять з ваговим коефіцієнтом 7.</p> <p>Знання студента оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями:</p> <p>«відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;</p> <p>«добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;</p>

	<p>«задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;</p> <p>«незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується активність студента під час семінарських занять; присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски занять без поважних причин, а також результати відпрацювання пропущених з поважних причин занять.</p> <p>При виставленні допуску до іспиту (максимум 50 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час контактних (аудиторних) годин (35 балів), бали підсумкового тестування на платформі d-learn.rnu.edu.ua (10 балів) та бали, отримані за опрацювання навчального матеріалу під час самостійної роботи студента (5 балів), що контролюється протягом тижня контролю самостійної роботи (КСР).</p> <p>Критерії оцінювання самостійної роботи:</p> <p>«відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;</p> <p>«добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;</p> <p>«задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання</p>

	<p>викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;</p> <p>«незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Форма підсумкового контролю – екзамен. Форма здачі – комбінована. Здобувачеві пропонується екзаменаційний білет із трьох завдань – двох теоретичних (30 балів) і одного практичного (20 балів). Максимальна кількість балів за екзамен – 50 балів.</p> <p>Зразок питань білета і розподіл балів за завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичне питання. <i>Die innere Flexion beim deutschen Verb.</i> – 15 балів. 2. Теоретичне питання. <i>Die kommunikative Gliederung des Satzes.</i> – 15 балів 3. Практичне питання. <i>Bestimmen Sie die Arten des Präsens.</i> <ul style="list-style-type: none"> • Du bekommst das Buch in vier Wochen zurück. • Salz und Brot macht Wangen rot. • Die erste Fassung von Brechts „Leben des Galilei“ entsteht 1938/1939. Bertolt Brecht lebt zu dieser Zeit in Dänemark. • Mein General, Sie übernehmen jetzt das Kommando! – 20 балів <p>Критерії оцінювання питань екзаменаційного білета</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичне питання (15 балів): Застосовуються описані вище критерії оцінювання відповідно до національної шкали із використанням коефіцієнта 3 2. Теоретичне питання (15 балів): Застосовуються описані вище критерії оцінювання відповідно до національної шкали із використанням коефіцієнта 3 3. Практичне питання (20 балів): Застосовуються описані вище критерії оцінювання відповідно до національної шкали із використанням коефіцієнта 4.
<p>8. Політика навчальної дисципліни</p>	
<p>Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, дотримуватися правил академічної доброчесності.</p> <p><u>Академічна доброчесність:</u></p> <p>Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування відповідно до Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та Процедури забезпечення дотримання академічної доброчесності.</p>	

Відвідування занять:

При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски та спізнення без поважної причини, що передбачено [Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#). Студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до семінарських занять і письмових робіт, на консультаціях викладача.

Навчання за індивідуальним графіком:

Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua та виконанням усіх завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються [Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#).

Перезарахування освітніх компонент:

Процедуру перезарахування унормовано [Положенням про порядок визнання результатів навчання та ліквідації академічної різниці](#) та [Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника](#)

Неформальна освіта:

Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, Udemy, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується [Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#).

Повторне вивчення дисципліни:

Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до [Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін \(кредитів ECTS\) в умовах ECTS](#) або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>.

9. Рекомендована література

Основна:

1. Duden "Grammatik der deutschen Gegenwartssprache" / hrsg. und bearb. von Günther Drosdowski in Zusarb. mit Peter Eisenberg – 10., völlig neu bearb. und

erw. Aufl. Mannheim [u.a.] : Dudenverlag, 2022. 984 S.

<https://www.duden.de/sprachwissen/sprachratgeber/Duden-Die-Grammatik-10-Auflage>

https://edisciplinas.usp.br/pluginfile.php/384819/mod_resource/content/1/Duden%204-Grammatik.pdf

2. Konopka M., Strecker B. Deutsche Grammatik – Regeln, Normen, Sprachgebrauch. Berlin : Walter de Gruyter Verlag, 2009. 368 S.
https://ids-pub.bsz-bw.de/frontdoor/deliver/index/docId/7820/file/IDS_Jahrbuch_2008_Deutsche_Grammatik_2009.pdf
3. Piankovska I.W. Vorlesungen in theoretischer Grammatik der deutschen Sprache. Кропивницький : ЦУДУ, 2020. 48 с.
https://cusu.edu.ua/images/inmov/kaf_nim-mova/Vorlesungen_in_theoretischer_Grammatik.pdf
4. Schäfer R. Einführung in die grammatische Beschreibung des Deutschen. Dritte, überarbeitete und erweiterte Auflage. Berlin : Language Science Press, 2018. 602 S.
<https://langsci-press.org/catalog/book/224>
5. Zlobinska-Görtz M. „Die innere Form des Deutschen“ von Hans Glinz: Rezeption, Wirkung und sprachtheoretische Zuordnung : Inaugural-Dissertation zur Erlangung des Doktorgrades der Philosophie (Dr. phil.) durch die Philosophische Fakultät der Heinrich-Heine-Universität Düsseldorf : Düsseldorf, 2018. 287 S.
https://docserv.uni-duesseldorf.de/servlets/DerivateServlet/Derivate-49190/Druckversion_PDF_A-1b.pdf
6. Wenhrynowytsch A. Testaufgaben in der theoretischen Grammatik der deutschen Sprache. Івано-Франківськ : КГМ, 2009. 35 S.
7. Theoretische Grammatik: навч. посіб. для студ. 4 курсу ф-ту «Референт-перекладач» з дисципліни «Теоретична грамати́ка» (нім. мова) / Нар. укр. акад., [каф. герм. та роман. філол. ; упоряд. Ж. Є. Потапова]. Х. : Вид-во НУА, 2017. 68 с.
<https://nua.kharkov.ua/wp-content/uploads/2020/08/Theoretische.pdf>
8. Боднар О.М. Курс лекцій з навчальної дисципліни «Теоретична грамати́ка ДІМ». Ужгород :ФОП Олеоленко Л.О., 2019. 35 с.
<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/50870>
9. Венгринович А.А. Загальнотеоретичний курс другої іноземної мови (лекції і семінари): навч. посіб.: Івано-Франківськ : KGM Print, 2023. 129 с.
10. Пелашенко І.І. Теоретична грамати́ка сучасної німецької мови : посібник для семінарських занять. Донецьк : ДонНУ, 2003. 83 с.
11. Чолос Іван. Theoretische Grammatik der deutschen Sprache. Ужгород, 2022 83 с.
<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/52575/1/THEORETISCHE%20GRAMMATIK%20-%202022.pdf>

Додаткова:

12. Admoni V.G. Sprachtheorie und deutsche Grammatik. Tübingen : Niemeyer, 2002. 410 S.
13. Eisenberg P. Grundriss der deutschen Grammatik. Stuttgart, Weimar : Metzler,

1994. 581 S.

14. Engel U. Deutsche Grammatik : Neubearbeitung. München : INDICIUM Verlag GmbH, 2009. 488 S.
15. Pittner K., Berman J. Deutsche Syntax: ein Arbeitsbuch. Tübingen : Gunter Narr Verlag, 2007. 250 S.
16. Weinrich H. Textgrammatik der deutschen Sprache. Mannheim : Leipzig ; Wien ; Zürich : Dudenverlag, 1993. 1101 S.
17. Zifonun G., Hoffmann L., Strecker B. Grammatik der deutschen Sprache. In 3 Bänden. Berlin : Walter de Gruyter Verlag, 1997.

Інформаційні ресурси:

18. <https://grammis.ids-mannheim.de/>
19. [Anna Reder - Grammatiken und Übungsgrammatiken](#)
20. <https://wortschatz.uni-leipzig.de/de>
21. <https://woerterbuchnetz.de/>

Викладач _____ Андрій ВЕНГРИНОВИЧ